

AFSLUTNINGSRAPPORT

LEKTIER OG LÆSNING PÅ VUC

Ida Marie Behr, VUC Videnscenter
og Peter Heller Lützen,
Nationalt Videncenter for Læsning

INDHOLD

- 3 Forord
- 4 Indkredsning af problemet
- 6 Det faglige svar
- 9 Organisering af den konkrete indsats
- 10 Indtryk fra observationer
- 11 Opnået effekt/ lærernes udbytte
- 12 Lokal forankring og det videre arbejde
- 13 Spredning af viden

Afslutningsrapport: Lektier og Læsning på VUC

Ida Marie Behr, VUC Videnscenter
og Peter Heller Lützen,
Nationalt Videncenter for Læsning

November 2016

Opsætning: Nanna Madsen

Alt indhold må printes og eftertrykkes.

Forord

Denne rapport beskriver faglige mål og aktiviteter i udviklingsprojektet Lektier og læsning på VUC målrettet hf-lærere. Projektet er igangsat af VUC Videnscenter, GL, Københavns VUC, HF & VUC København Syd samt Nordvestsjælland HF & VUC og er støttet af Kompetencesekretariatet. Nationalt Videncenter for Læsning bidrog med det faglige indhold v/ tre konsulenter (Bettina Buch, ph.d., adjunkt ved UC Sjælland, Jesper Bremholm, ph.d. og adjunkt ved DPU Aarhus Universitet og Peter Heller Lützen, ph.d. og faglig konsulent ved Nationalt Videncenter for Læsning).

Projektet havde deltagelse af ca. 45 lærere fra faggrupperne naturfag (kemi, biologi og naturgeografi), kultur- og samfundsfag (historie, religion og samfundsfag) samt dansk ved de tre VUC'er.

Indkredsning af problemet

For at kunne indkredse, hvordan hf-underviserne oplever lektier og læsning, interviewede vi alle deltagere ved skoleårets start i august 2015. Det foregik som fokusgruppeinterviews i de tre faggrupper på de tre VUC'er.

Disse interviews viste en række generelle træk:

Læselektier er næsten afskaffet

Næsten alle lærere udtrykker, at de ikke forventer traditionel lektielæsning af deres kursister. Mange har udviklet alternative undervisningsformer, som ikke forudsætter, at kursisterne har læst tekster inden undervisningen. Denne situation beskrives som noget, der er vokset frem over tid:

"Jeg har allerede for lang tid siden indrettet min undervisning på, at kursisterne ikke har læst. Det er blevet et vilkår."

Udviklingen omtales af mange som netop et vilkår, hvor der i højere grad er tale om tilpasning til en udvikling, end der er tale om et aktivt og bevidst didaktisk valg.

Mange lærere har gode erfaringer med omlægning af læselektier til integreret læsning i fagene, men savner også en faglig og didaktisk professionalisering af deres arbejde. En lærer siger direkte:

"Vi når længere, når der ikke er lektier."

Mens en anden supplerer med:

"Jeg har fundet mine egne måder at gøre det på, men jeg vil gerne have nogle mere underbyggede tilgange og metoder, en højere grad af professionalisme i forhold til det".

De indledende interviews peger på, at læselektier er stort set afskaffet, men at der er tvivl om, hvad der træder i stedet for. Lærerne eksperimenterer med integration af læsning i undervisningen, men føler sig ikke fagligt sikre på, hvad de gør.

Kompensation og ikke udvikling af læsestrategier

En del lærere er gennem erfaring nået frem til, at det virker bedst, hvis der skrues ned for kvantiteten og op for kvaliteten:

"Det er bedre at læse en tekst i dybden end to, tre stykker mere overfladisk".

"At sidde med det sammen udvider det for dem. Det giver dem noget, de ikke kan få derhjemme".

En del giver dermed udtryk for, at der er læringsmæssige fordele ved ikke at have læselektier. Samtidig kunne vi dog se, at mange af de konkrete metoder, som lærerne har udviklet, i højere grad kompenserer for kursisternes læsevanskeligheder, end de bearbejder dem. Det gælder fx højtlesning og individuel stillelæsning, som begge kompenserer for den forberedelse, som kursisterne ikke har lavet, men som samtidig er metoder, der ikke på sigt udvikler kursisterne læsestrategier og -forståelse tilstrækkeligt.

En helt konkret faktor er her tidsfaktoren, fordi der er meget stor variation i kursisternes læsetempo:

"Individuel læsning er meget svær at styre, så jeg læser rigtig meget højt, det går hurtigere. Så taler vi om teksten undervejs."

Tekstvalg og undervisning uden tekst

Der er i alle grupper stor diskussion om forskellige teksters egnethed. Mange oplever, at bøger og net-baserede platforme er sprogligt udfordrende, for komplekse og for svære at navigere i for kursisterne. I nogle fag er der derfor en tendens til at 'undervise uden om fagteksten', fordi kursisterne har svært ved at læse dem. Her gennemgår man stoffet mundtligt og supplerer med videoklip osv. Det gælder bl.a. i C-fag uden store skriftlige krav og med mundtlig eksamen. En lignende tendens ses i dansk, hvor mange fagtekster erstattes med mundtlige gennemgange eller visuelle introduktioner. Der læses primært tekst i form af litteratur, sagprosa, journalistik og medietekster, mens den terminologi, som de skal læses med, introduceres og bearbejdes mundtligt.

Nogle lærere udvikler egne undervisningsmaterialer og skriver selv store dele af den tekst, de udleverer i undervisningen. Der er dog ikke nogen stærk kultur omkring deling af materialer, tekster, kompendier osv.

Generelt oplever lærerne, at deres fags tekster er uegnede til deres kursister:

"Der er områder i bogkælderen, hvor vi slet ikke kommer mere. Vi har mange gode romaner liggende, men de kan ikke læse dem."

Bekymring for manglende progression

Der er blandt næsten alle de interviewede en bekymring for, om afskaffelse af læselektier gør kursisterne mindre selvstændige:

"Idealbilledet ville være, at kursisterne, når de er færdige her, er i stand til at læse faglige tekster, så de er i stand til at læse det, som de skal kunne videre i uddannelsessystemet."

"Jeg kan godt være bekymret for den verden, de skal ud i. Kan de så læse selv, når de kommer ud herfra?"

Disse bekymringer kalder på en strategi for afstilladsering. Det nåede dette projekt ikke at adressere, men det viste klart, at fx faggrupper og teams bør spille en aktiv didaktisk rolle i arbejdet med både at stilladsere læsningen og afstilladsere den igen. Hf-uddannelsen er studieforberedende, hvorfor kursisterne bør tilegne sig studiestrategier, som de kan bruge i videre uddannelse på fx professionsuddannelserne.

Det faglige svar

Disse interviews viser en række udfordringer, som projektet derfor tog fat i:

Læsning er et alment problem. Nogle kursister kæmper med specifikke læsevanskeligheder som fx ordblindhed, men projektet har tydeligt vist, at svigtende læseforståelse og utilstrækkelige læsekompetencer er et alment problem.

Det er ikke holdbart at undervise uden brug af fagtekster. Hvis man gør det, forsømmes uddannelsens studieforberedende sigte. Kursisternes mulighed for at gennemføre videre uddannelse er afhængig af hensigtsmæssige læsekompetencer med særligt fokus på læseforståelse. Disse kompetencer opøves ikke, hvis undervisningen kun kompenserer for manglende læsefærdigheder, den bør også udvide og udvikle kursisternes læsning.

Der skal udvikles metoder til detaljeret læsning med fokus på læseforståelse. Forskellen i læsehastighed kan adresseres på en måde, hvor 'alle læser lige langsomt'. Teksterne skal være tilstrækkeligt komplicerede til, at undervisningen kan møde de faglige mål, men samtidig være så kortfattede og præcise, at de kan læses integreret i undervisningen. Målet er at fokusere på læseudbyttets kvalitet og ikke teksternes kvantitet. Det stiller krav til både tekstvalg og didaktik.

Dette kan opsummeres i spørgsmålet:

Hvordan udvikler vi praktiske tiltag, som både kan sikre, at kursisten får læst den nødvendige tekst, og at kursisten gradvist tilegner sig egne strategier for selvstændig læsning med tilstrækkelig forståelse?

De konkrete indsatser er præsenteret i projektets afsluttende idekatalog, som kan hentes hos [Nationalt Videncenter for Læsning](#) og på [VUC Videnscenters hjemmeside](#).

Kendetegn ved den gode læser

- Gode læsere orienterer sig om teksten før læsningen og aktiverer et skema bestående af allerede kendt viden, forventninger om tekstens indhold, samt hvad indholdet skal bruges til. Gode læsere går ikke bare i gang, men gør sig formålet klart inden læsning. Nogle læseforskere taler om, at op til 40 % af den samlede tid, man bruger på en fagtekst, bør bruges på før-læse-aktiviteter.
- Gode læsere sorterer tekstens information i forhold til det aktiverede skema og kan læse med fornemmelse for, hvad i teksten der er relevant for læseformålet. Gode læsere kan sætte tempo og intensitet op og ned i forhold til læseformål. Gode læsere læser de vigtige og/eller svære passager flere gange.
- Gode læsere er aktive under læsningen og gør noget med teksten undervejs. Det vil typisk være i form af skrivning både i teksten i form af understregninger, markeringer, noter og egne forklaringer og i selvstændige dokumenter i form af korte opsummeringer, definitioner, omformuleringer, tegninger, grafiske oversigter eller lignende.
- Gode læsere 'overvåger' deres egen læsning og korrigerer forståelsen undervejs. De har en fornemmelse for, hvornår de skal være særligt opmærksomme og læser det vigtigste flere gange.
- Gode læsere bruger forskellige læsestrategier tilpasset læseformål, teksttype, genre, sværhedsgrad m.v.

Konkrete tiltag

Vi introducerede ved en række workshops for de tre faggrupper nogle læsedidaktiske metoder, som har til formål at udvide og udvikle kursisternes læsning. De har alle fokus på før- og under-aktiviteter, som sikrer kursisternes skemaaktivering og sikrer, at de er aktive under læsningen:

- Stilladseret læsning ud fra en fælles forberedelseskabelon (i ks, nf og dansk)
- Læseguides (i ks og nf)
- Opmærksomhed på ordforråd (i dansk)

Stilladseret læsning

Stilladseret læsning er inspireret af det australske koncept "Reading to Learn", også kaldet R2L. Det er en nærlæsningsmetode, som har til formål at styrke elevens læsestrategier. I sin oprindelige form sker der en stilladsering af læsning af hver sætning, som både forberedes, læses højt og efterfølgende elaboreres i fællesskab mellem lærer og elever (læs mere på www.readingtolearn.com.au). Et grunddogme er, at man læser korte tekster (eller uddrag), men til gengæld læser dem grundigt og med høj grad af forståelse. Metoden er effektiv, men også langsommelig og noget rigid, hvorfor vi i dette projekt modererede den.

Elementer i stilladseret læsning:

- Læs korte tekster eller uddrag
- Læs dem grundigt
- Læs dem i fællesskab
- Integrer skrivning og læsning
- Forær indhold inden læsning

Man kan ikke læse store mængder tekst på denne måde, og det stiller naturligvis krav til tekstvalget. Teksten eller uddraget skal være eksemplarisk for både det faglige stofområde og for de teksttyper, faget udtrykker sig i. Kursisten skal blive fortrolig med teksternes udformning, det vil sige deres særlige sproglige konventioner, grafiske opstillinger, typer af illustrationer, vigtige fagbegreber m.v.

Metoden bygger på en stærk sekvensering af undervisningen, hvor man gennem nogle genkommende faser sikrer, at der i en før-fase er opmærksomhed på læseformål og konteksten for tekst og læsning, så der under læsningen kan ske en grundig indholdsmæssig bearbejdning.

Læs mere i [projektets idekatalog](#).

Læseguides

Læseguides har en del træk til fælles med metoden for stilladseret læsning. Også her er der fokus på læseformål og aktiviteter under læsningen. En læseguide er helt konkret et udleveret dokument på en eller flere sider, som beskriver læseformål og aktiviteter til støtte for forståelsen. Hovedformålet med aktiviteterne er at understøtte, at læseren netop forholder sig aktivt til teksten og foretager en forståelsesmæssig bearbejdning af dens faglige indhold. Den tekst, der skal læses, eller dele af den kan være 'klippet ind' i læseguiden. En læseguide er overskuelig, fordi den går frem efter en fast procedure.

Læseguides er udviklet til brug ved læsning af fagtekster, men dele af den kan også bruges ved læsning af primærtekster i dansk og fremmedsprog.

I selve undervisningen vil faserne i læsningen være:

1. Før læsning
2. Under læsning med aktiviteterne:
 - Læs og skriv
 - Organisér
 - Tænk efter
 - Skimmelæs
 - Tjek din forståelse
 - Spring over
 - Mundtligt
3. Efter læsning

Læs mere i [projektets idekatalog](#).

Opmærksomhed på ordforråd

Danskgruppen i projektet arbejdede kort med ordforråd og ordkendskab. I dansk læser man i høj grad autentiske primærtekster i form af sagprosa, medietekster og skønlitteratur fra mange forskellige sammenhænge. De er ikke skrevet med henblik på undervisning og vil typisk have en meget stor variation i ordstoffet, evt. fordi de er af ældre dato. Derfor er de svære at læse.

Vi arbejdede i gruppen med nogle fokuspunkter i arbejdet med tilegnelse af nye ord:

1. Overvej, om det overhovedet er vigtigt. Læs videre, og find ud af, om du kan forstå teksten uden at kende betydningen af lige præcis dette ord.
2. Læs sætningen eller afsnittet færdig, og gæt ud fra konteksten.
3. Sammenlign ordet med andre ord. Minder det om noget, du kender? Evt. på et andet sprog end dansk. Udnyt de flersproglige ressourcer, der er i lokalet.
4. Analyser ordet: Opløs det i mindre dele, find den eller de mindste enheder med selvstændig betydning (smid endelser og forstavelser væk). Er det et ord, du kender - og kan du nu slutte dig til betydningen af hele ordet?
5. Kan det forstås i overført betydning (er det en metafor)?

Når man har en ide om betydningen, kan man arbejde med at forankre sin forståelse:

1. Skriv sætninger med ordet, forklar ordets betydning med brug af andre ord.
2. Bøj ordet, og dan nye ord i andre ordklasser (typisk fra substantiv til verbum og omvendt).
3. Sammenlign ordet med det tilsvarende på andre sprog. Udnyt de sprog, der er repræsenteret på holdet.
4. Tegn et semantisk netværk over ordets relation til beslægtede ord eller ord med modsatte betydninger, fx som et begrebs- eller ordkort.

Læs mere i [projektets idekatalog](#).

Organisering af den konkrete indsats

Der blev i løbet af skoleåret 2015/16 afholdt i alt fire workshops i november, januar, marts og april. Her deltog fire-fem lærere fra hvert VUC i hver faggruppe. I alt har ca. 45 lærere deltaget i projektet, dog med svingende deltagelse. Nogle havde ikke undervisning i de pågældende fag i hele perioden, andre blev forhindret undervejs af andre grunde.

November 2015: Opstartsworkshop på HF og VUC Kbh. Syd i Hvidovre med fælles introduktion samt arbejde i faggrupperne.

Januar 2016: Faggruppeopdelt workshop for alle tre faggrupper afholdt på KVUC.

Marts 2016: Faggruppeopdelt workshop for alle tre faggrupper afholdt på Nordvestsjælland HF & VUC, Holbæk.

April 2016: Afslutningsworkshop på HF og VUC Kbh. Syd i Hvidovre med bl.a. fælles evaluering og erfaringsudveksling.

I de mellemliggende perioder gennemførte de fleste af de deltagende lærere undervisning med brug af de introducerede metoder. NVL gennemførte ca. 15 observationer af undervisningen, og de lokale læsevejledere gennemførte yderligere ca. 25 observationer. Observationerne lå til grund for diskussioner og introduktion af nye metoder på de to workshops i januar og marts 2016.

Indtryk fra observationer

I projektet gennemførte konsulenter fra Nationalt Videncenter for Læsning i samarbejde med de tre VUC'ers læsevejledere en række observationer i klasserne. De viste:

- Der er en tilstedeværelse på 60-70 % pr. undervisningsgang. Et undervisningsmodul er derfor en didaktisk helhed, hvor det er svært at skabe kontinuitet fra gang til gang. Det kalder på et behov for didaktisk udvikling. Man kan populært sagt ikke læse teksten den ene gang og skrive om den den næste, for man ved ikke, hvem der kommer. Derfor skal tekster og læsning af dem tænkes som en integreret del af den øvrige behandling af stoffet, og læsemængden skal tilpasses den tid, man har samme dag. Vi observerede en vis tendens til, at skrivning og andre forankrende aktiviteter 'faldt ud', fordi de var planlagt til at skulle foregå til sidst i modulet og derfor ikke blev nået. Også det taler for, at læsning, skrivning og forankring af forståelsen integreres.
- Den stilladserede læsnings indledende skemaaktivering skal ske på både emne- og tekstniveau. Det vil sige, at teksten skal placeres i en faglig kontekst, og at kursisten skal have noget at vide om selve teksten, så kursisten har en ide om, hvad der er i vente. Det gælder både tekstens indhold og form (hvad står der, og hvordan er det fremstillet i dette fags måder at præsentere indhold på?). Dette falder en del lærere svært og kalder på et behov for didaktisk udvikling.
- Kursisterne skriver kun (noter, understregninger o.l.), hvis det er en eksplicit og fælles aktivitet med et klart formål. De gør det ikke af sig selv og slet ikke samtidig med, at der også tales. Skrivning skal sikres i lærerens sekvensering af undervisningstiden.
- Det er en fordel, at alle instruktioner til kursisterne findes i lokalet på skrift (tavle, skærm, papir, projekteret på lærred). Mundtlige instruktioner høres ikke, opfattes uklart og giver anledning til uro, forhandlinger med læreren om instruktionens indhold, rimelighed osv. En øget bevidsthed på teknologiske muligheder i klasserummet er hensigtsmæssig.

Opnået effekt/ lærernes udbytte

Ved den afsluttende workshop i april 2016 gennemførte vi en kortfattet spørgeskemaundersøgelse. I alt 27 deltagere deltog.

- 15 af de 27 svarer, at de har prøvet projektets metoder af i egen undervisning fire eller flere gange. Syv af de 27 har afprøvet dem mere end 10 gange. I alt 24 af de 27 har afprøvet projektets metoder.
- 16 svarer, at de har tilpasset de introducerede metoder til egen undervisning, og 13 svarer, at de selv har udviklet nye metoder inspireret af projektet.
- 18 ud af de 27 svarer, at de efter projektets gennemførelse har fået en variationsmulighed i deres planlægning og afvikling af undervisning, som de ikke havde før, mens otte har ændret grundlæggende på deres måde at undervise på.
- 16 af de 27 har ændret holdning til lektier og læsning, og i kommentarerne ses, at de fleste i forvejen havde et afklaret forhold til lektier, men ikke til læsning. Mange skriver i deres kommentarer, at de har fået nuanceret deres syn på læsning.
- I de generelle kommentarer ses i øvrigt, at mange nu vælger kortere og lettere tekster, at læsning nu giver et bedre fællesskab på holdene, at de arbejder mere i dybden med kortere og færre tekster, at de laver kortere læreroplæg og har mere fokus på kursisternes læseudbytte.
- En del svarer, at de gerne ville have haft en større involvering fra de 'observatører', som overværede deres undervisning. Der udtrykkes et generelt ønske om mere kollegial supervision, evt. fra en læsevejleder.
- En del peger på, at der skal komme udefrakommende konsulenter for at sikre, at der sker en forandring, ligesom en del peger på den lokale ledelses opbakning som afgørende for, at der sker varige forandringer. Nogle beskriver en vis skepsis omkring lektieminimering blandt deres kolleger, hvorfor forstående opbakning fra pædagogiske ledere er nødvendig. Andre peger på, at projektet har styrket de faglige samtaler kollegerne imellem.
- En del anfører, at de nu har et mere nuanceret fagligt sprog at tale om læsning i. De har godt vidst, at kursisterne havde læsevanskeligheder, men har ikke kunnet sætte præcise begreber på det. Det kan de nu, og de har også flere redskaber til at hjælpe kursisterne.
- 15 af de 27 finder det givtigt, at der var flere VUC'er med.

Lokal forankring og videre arbejde

Projektet har fra starten haft fokus på forankring. Projektets organisering på de tre skoler har taget bestik af, hvordan implementering af nye tiltag bedst sker – nemlig ved at forankre projektet på flere niveauer samtidig. I dette tilfælde på både lærer-, vejleder- og lederniveau.

I maj og juni 2016 blev der afholdt møder på alle de tre VUC'er med NVL's deltagelse. Her blev der fastlagt rammer for, hvordan arbejdet kan videreføres.

Der er alle tre steder lokale strategier for, at der fremover skal arbejdes med læsning og lektier, og der er udpeget lærere og vejledere, som får ansvar for at drive projektets ideer videre.

Et sted holdes der i efteråret 2016 en fælles pædagogisk dag for alle hf-lærere med læsning som tema. Et sted er der nedsat en arbejdsgruppe, som løbende skal kvalificere stedets læseindsats. Et sted er et lærerteam omkring et lektie-minimeret hold ansvarlig for udvikling af projektets ideer. Alle steder har NVL tilbudt støtte og deltagelse i fx teammøder.

Herudover er der alle tre steder lærere, som på deres hold arbejder efter projektets metodiske ideer.

Spredning af viden

Et centralt sigtepunkt med projektet har været at skabe bred opmærksomhed på læse- og lektieproblematikken i VUC-sektoren. De tre deltagende skoler har fungeret som laboratorier for afprøvning og vurdering af de konkrete indsatser. Igennem div. former for videndeling og formidling er pointer og resultater herfra blevet spredt.

Opfølgende kurser og pædagogiske dage

- Fra projektstart har Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) haft interesse i at udbyde kurset i en enkeltskole-tilpasset form via foreningens kursuskatalog. Kursuskataloget kan ses [her](#).
- GL-kursus for hf-lærere med 40 deltagere i Vejle, februar 2016
- Pædagogisk dag for 100 lærere på VUC Lyngby, august 2016
- Pædagogisk dag for 40 lærere på Kolding VUC og HF, september 2016
- Pædagogisk dag for 30 lærere på VUC Holstebro, november 2016
- Pædagogisk dag for 20 lærere på Aarhus Business College

Konferencer, seminarer og større temadage

Projektets pointer og viden er formidlet ved en række arrangementer:

- VUC deler viden, februar 2016
 - 150 deltagere på KVUC
 - Workshop med ca. 30 deltagere hørte om projektet Lektier og Læsning
- GL-konference for tillidsrepræsentanter på VUC, marts 2016
 - 40 deltagere i Kolding
 - Oplæg i plenum
- Forskningens Døgn, april 2016
 - 10 deltagere på UCC
 - Oplæg i temagruppe
- NVL's konference Veje til literacy, maj 2016
 - 120 deltagere på UCL i Odense
 - Oplæg i plenum
- Nordisk literacy-konference, august 2016
 - 30 deltagere ved konference i Åbo, Finland.
 - Oplæg i temagruppe om unge voksnes læsning

- NVL's faglige følgegruppe, maj 2016
 - 20 deltagere
 - Oplæg ved møde
- VUC temadag om Lektier og læsning, september 2016
 - 45 deltagere ved temadag i Torvehallerne, Best Western i Vejle.
 - Oplæg ved NVL samt tre projektdeltagere
- Frontread-konference, november 2016
 - 50 deltagere
 - Oplæg i plenum
- UCSJ læsevejlederkonference, november 2016
 - 60 deltagere i Roskilde
 - Oplæg i temagruppe om læsning i overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse
- LRA-konference, december 2016
 - 40 deltagere i konference i Nashville, USA
 - Oplæg i workshop

Artikler, videoer, interviews

Projektets viden og erfaringer er formidlet løbende både i regi af Nationalt Videncenter for Læsning og VUC Videnscenter.

- [Interview med deltagende lærer fra projektet](#)
- [VUC Videnscenters nyhedsbrev](#)
- [Nyhed på NVL's hjemmeside](#)
- [VUC Videnscenters projektside](#)
- [NVL's projektside](#)
- [Video på VUC Videnscenters hjemmeside](#)

Faglig følgegruppe

Endelig har projektet haft tilknyttet en faglig følgegruppe, som har fulgt projektet og rådgivet projektleder (NVL) og projektejer (VUC Videnscenter) ifm. opstart, gennemførelse og afslutning af projektet. Følgegruppen har bestået af følgende personer:

- Therese Holter, konsulent i GL
- Lars Krogh, Formand for GL's udvalg for enkeltfags-hf og lærer på Thy-Mors HF og VUC.
- Lone Jøhnk, Læsevejleder og lærer på VUC&HF Nordjylland samt medlem af bestyrelsen i Læsevejlederforeningen
- Jesper Bremholm, adjunkt og forsker på DPU - Danmarks institut for Pædagogik og Uddannelse - Didaktikuddannelserne, Emdrup